

empobrit, miserable, on la supervivència era l'objectiu d'una bona part de la gent. Les seves imatges ho reflecteixen amb fidelitat: cossos magres, envellits prematurament (quina diferència entre la carona rodoneta i satisfeta de l'autor que figura en el catàleg de l'exposició i la de la vella, de 68 anys, que fila asseguda al pou a la portada del mateix catàleg!), castigats pel treball.

En la presentació de l'exposició, que s'ha pogut veure fins al 18 de març, hi van intervenir l'alcalde, Josep Manel Bassols; el delegat de cultura, Joan

Domènech; Pep Vila, de l'Institut d'Estudis Gironins, que va parlar de les memòries de Tomàs Carreres i Artau, editades per l'IEG; Emili Rams, que va centrar el seu discurs en els treballs que va costar organitzar l'exposició, i Lluís Calvo, cap de la Institució Milà i Fontanals, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, l'entitat que ha cedit desinteressadament tot el material fotogràfic. Calvo va centrar la seva intervenció en la personalitat de l'autor com a científic i etnògraf, fins ara poc valorada a causa de la contradicció que li va tocar viure.

Tomàs Carreres i Artau, en un retrat a l'oli de Víctor Moya.

Com a membre d'una família rica i de dretes, durant la Guerra Civil va prendre partit per les forces franquistes, però aquestes, atesa la seva vocació catalanista, mai no el van tenir per un personatge fiable i, tot i que va ocupar càrrecs de responsabilitat a l'Ajuntament de Barcelona a l'inici de la postguerra, la seva obra no es va prendre en consideració. D'altra banda, després de la mort de Franco, la seva condició d'exfranquista va ser un handicap perquè algú reivindicqués seriosament el seu llegat.

Miquel Toms

El cine als pobles

Aquest Nadal passat, a la Bisbal, han tomat a fer cine. No vull pas dir, és clar, que hagin obert una multisala d'aquelles d'avui: amb els seus llums, els seus aparcaments, els seus passadissos llargs i buits, els seus *fast foods* i les seves botigues de *txutxes*. Com a Caçà, com a Celrà i com a tants altres llocs que ignoro, a la Bisbal han decidit aprofitar una sala on ja s'havia fet cine abans i programar-hi una temporada de projeccions, no pas amb la intenció de fer cap negoci, sinó només de no perdre-hi gaire. Vaig anar-hi la primera tarda de diumenge que vaig poder. Una primera constatació: el cinema Paradiso ha mort, però encara queda el paradís del cinema. Naturalment, se'm va fer inevitable pensar en aquelles tardes d'abans, de petit, quan anava al cine amb quasi tota la mainada del meu poble, en aquella mateixa sala. Durant més d'un moment, potser per primer cop en tota la meua vida, estava més pendent de la vuitantena de persones que vaig calcular que hi havia a la sala que no pas de la pel·lícula que projectaven. Darrere meu, quatre o cinc noies joves, de dotze o tretze anys, van ajudar a recordar-me la meua adolescència, i la de tanta altra gent; quasi a mitja pel·lícula, una d'elles va començar a interessar-se pel que passava. Un parell de files més endavant, un grup de dones d'aquelles de tota la vida feien, de tant en tant, algun d'aquells comentaris també de tota la vida. Però he de reconèixer que els seus comentaris no m'havien entusiasmat mai tant com llavors. M'afanyo a escriure també que van i vaig poder seguir perfectament la pel·lícula. Quan va acabar-se i van encendre els llums de la sala, algunes de les persones que hi havia no vam poder evitar de mirar-nos amb una certa complicitat. Havíem estalviat diners, i temps; i, a més, havíem vist amb prou comoditat una pel·lícula. I allò que encara és millor: havíem nedit una mica a contracorrent. Avui que, amb més força que mai, n'hi ha que sembla que tenen molt d'interès a voler fer-nos creure que tot és igual a pertot i que el món és fet d'una sola peça, en els nostres pobles, en alguns dels nostres pobles, cada cop més, hi torna a haver cine.

Xavier Cortadellas

Dels 60 als 80: uns canvis decisius

60's versus 80's a Catalunya. Literatura, música i arts visuals. Cicles de conferències al Museu d'Art i al Centre Cultural la Mercè, de Girona, del 17 de gener al 15 de juny.

El Museu d'Art va mostrar l'any passat la situació cultural de Girona durant els anys posteriors a la Guerra Civil en el cicle *Els quaranta. Revisió artística d'una*